

MASA ROTUNDĂ CU GENERICUL „PANDEMIA ÎN MENTALITATEA TRADIȚIONALĂ: ISTORIE ȘI ACTUALITATE”

La 10 noiembrie 2020, Institutul Patrimoniului Cultural a desfășurat I-a ediție a Mesei rotunde *Metodologii și tehnici moderne de cercetare etnologică*, cu genericul *Pandemia în mentalitatea tradițională: istorie și actualitate*. Tema ediției a fost determinată de circumstanțele care prevalează actualmente, și anume, de situația pandemică din lume.

Evenimentul se regăsește în lista evenimentelor științifice programate de către Institutul Patrimoniului Cultural și constituie unul din obiectivele Proiectului de cercetare „Evoluția tradițiilor și procesele etnice în Republica Moldova: suport teoretic și aplicativ în promovarea valorilor etnoculturale și coeziunii sociale” desfășurat în cadrul Centrului de Etnologie al Institutului Patrimoniului Cultural.

La manifestare au participat colaboratorii Centrului de Etnologie al IPC și directorul Institutului Patrimoniului Cultural, dr. hab. Victor Ghilaș. Ședința a fost deschisă de secretarul științific al IPC, dr. Natalia Grădinaru, care a ținut să remarce că situația complicată în care s-a pomenit omenirea, în legătură cu această pandemie, le trezește involuntar istoricilor referințe la epidemiile cunoscute anterior de umanitate, cu impact major asupra memoriei colective și îi determină să reevalueze sistemul medical din spațiul nostru din epocile anterioare și să îl raporteze la situația actuală. O astfel de investigație, a remarcat Natalia Grădinaru, conține în sine referințe terapeutice și educative, care pot fi utile colegilor și publicului larg în asumarea responsabilităților pentru ieșirea din această criză de proporții.

Directorul adjunct al IPC, dr. Adrian Dolghi, în cuvântul de salut a ținut să remarce actualitatea și importanța organizării unui astfel de eveniment pentru societatea Republicii Moldova, sporirea responsabilității sociale și în identificarea unor soluții la provocările actuale.

Primul vorbitor a fost dr. Valentin Arapu, cercetător științific în cadrul Secției Etnologie românească al Centrului de Etnologie al IPC. Pornind de la ipoteza că primului focar de virus SARS-CoV-2 a fost provocat de consumul în alimentația localnicilor a cărnii de liliac (în orașul chinez Wuhan), domnia sa a enunțat că rolul nefast al liliecilor în transmiterea virusurilor la oameni a fost invocat încă de la apariția epidemiei Ebola. Mai mult ca atât, a remarcat dr. Valentin Arapu, în imaginarul colectiv s-a creat o imagine predominant negativă despre lilieci, etichetați drept creaturi malefice, devoratoare de animale și oameni prin sugerea sângelui. În percepțiile tradiționale ale oamenilor li-

liecii erau asociați cu forțele răului, ale întunericului și diavolului.

Concluzionând, cercetătorul a remarcat că focarele de răspândire a virusurilor apar în acele zone geografice în care omul, prin varii metode abuzive, a ocupat spațiile de habitat a liliecilor, în special prin defrișarea pădurilor care constituiau mediul de trai al acestor mamifere. Stereotipurile formate în literatura artistică, artă și folclor despre natura vampirică a chiropterelor țin mai mult de imaginarul individual și colectiv al oamenilor care cunoșteau destul de puțin despre modul de viață nocturn al liliecilor. În pofida a mai multor supoziții și ipoteze, a remarcat Valentin Arapu, nu s-a demonstrat că lilieci ar fi responsabili de transmiterea virusului SARS-CoV-2 la om, deși, este cunoscut faptul că aceste mamifere au imunitate la circa 60 de virusi de pe planetă.

Prezentarea sa, bazată pe o paletă variată de surse istorice, etnografice și folclorice, a stârnit interesul audienței, prin multitudinea de informații aduse despre simbolismul liliecilor în contextul bolilor epidemice și a practicilor medicinei magice.

Dr. Ivan Duminică, a cronologizat deseori valuri de epidemii ce au lovit Basarabia în timpul dominației țariste, elucidând modul de eradicare a lor și raportându-le la modalitățile actuale de combatere a epidemiilor.

Dr. Natalia Grădinaru a vorbit despre imaginea epidemiilor în mentalul colectiv în trecut și prezent, despre căile și cauzele de răspândire a epidemiilor de holeră și tifos pe teritoriul Basarabiei, menționând că rapiditatea răspândirii epidemiei de tifos a fost determinată de Primul Război Mondial și Războiul Civil din Rusia, iar malnutriția, supraaglomerarea și lipsa de igienă care a apărut printre refugiați și prizonierii de război au fost principalele cauze în propagarea tifosului printre soldații ruși și români.

După prezentarea comunicărilor, cercetătorii prezenți (dr. Oleg Galușenco, dr. Vitalie Sîrf, dr. Ion Duminica), dar și cei care au participat la discuții în format online (dr. Irina Caunenco, Raisa Osadci, dr. Ecaterina Cojuhari) au ținut să sublinieze importanța unor astfel de evenimente pentru societate, impactul major al epidemiilor asupra mentalității colective, precum și unele posibile repercusiuni ale pandemiei de Covid asupra sănătății mentale a populației.

Dr. Natalia GRĂDINARU